

Культурний фронт України
(оперативна інформація за інтернет-ресурсами)

26.10.2023

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Від уряду вимагають включити культуру в програму фінансування ЄС з відбудови України. – Марія Кабацій](#)

[Соловій назвала дурами співачок, які не їдуть на фронт виступати перед бійцями](#)

[Актор Андрій Ісаєнко з «Жіночого лікаря» виступив проти тотальної українізації: що він каже. – Ольга Паньків](#)

[російський репер програв суд щодо внесення його до «чорних списків» Мінкульту. – Володимир Пиріг](#)

До роковин Голодомору

[У Нью-Йорку вперше відбудеться виставка «Батьківська Хата. Homestead»](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Студенти Донецького університету створили 20 анімаційних уроків із медіаграмотності](#)

Мовні питання

[У Софії Київській презентували державну програму з популяризації української мови. – «Укрінформ»](#)

[Перехід на українську мову має бути виключно добровільним – експертка](#)

[Потрібно формувати критичний обсяг україномовного розважального контенту – експерт](#)

Благодійність. Меценатство

[Художник Євген Равський продає акварелі, щоб купити дрони для ТрО. – К.С.](#)

[Конфлікт вичерпано: SHUMEI купив права на виконання пісні Мозгового за 100 грн і задонатив 50 тис. грн на ЗСУ](#)

Театр

[У Нацопері відбувся допрем'єрний показ вистави «Кіт у чоботях»](#)

[Харківський театр став переможцем грантової програми Німеччини](#)

Харківський театр «Нафта» готує сюрреалістичну виставу про Салтівку. – Оксана Заблоцька

Музика

«Екстракт найпопулярніших номерів». – Д.Ц.

Як створювати музику для ігор, кіно, реклами і заробляти на цьому

Кіномистецтво. Кінопрокат

Польський кінофестиваль «Ukraine!» оголосив переможців. Хто отримав відзнаки

Директорка кінофестивалю «Ukraine!»: Це було свято українського кіно у Варшаві

Травмоване дитинство, заборонене кохання й незламні харків'яни. На «Молодості» триває повнометражний конкурс. – Дмитро Десятерик

22 листопада, Будинок кіно – фестиваль Smile, Ukrainian! Дубль № 8

Українську стрічку «Я бачу їхній розквіт» номінували на Німецьку премію короткометражного кіно

Фільм «Довбуш» показали у військових частинах Нацгвардії та ЗСУ на Київщині та Львівщині

У Києві презентували документальний фільм «Гра в сліпоту»

Режисери фільму «Фотофобія» розповіли, чому для сюжету обрали історію 12-річного хлопця. – Євгенія Луценко

Просвітництво

Стартував спецпроект «Коріння»: Саніна розповіла про традицію Київщини – бортництво

Література. Книговидання

У Торонто відбудеться поетичний захід, присвячений Вікторії Амеліній

Іздрік, Любка, Крук та інші: хто презентуватиме книжки на поетичних читаннях Meridian Odesa. – Дарія Подвишенна

Музейна справа

Життєписи, світлини та меморіальні розділи: запрацював віртуальний музей української діаспори. – Дарія Подвишенна

Марія Примаченко як носійка середньополіського діалекту: в Нью-Йорку говоритимуть про творчість української мисткині. – Поліна Горлач

Охорона культурної спадщини

Тероборона створила цивільно-воєнний підрозділ для обстеження культурних

[пам'яток в зоні бойових дій. – Анастасія Большакова](#)

[Після повернення «Скіфського золота» до України Мінкультури хоче організувати виставку артефактів. – Олександр Кравченко](#)

[Власник костелу XVII століття у Магерові не зміг через суд скасувати статус пам'ятки. – zachid.net](#)

[У Києві знищили радянське мозаїчне панно – подробиці. – Ропасва Жанна](#)

[Археолог: Вилучені в Іспанії «скіфські» пекторалі – підrobка, інші предмети треба досліджувати](#)

Релігія

[СБУ: суд засудив настоятеля московського патріархату до 15 років тюрми за зраду. – Іванна Капустянська](#)

Зміни релігійних юрисдикцій

[Мер Ірпеня анонсував перехід центрального храму громади до ПЦУ. – Олександр Кравченко](#)

Підтримка України у світі

[Українська писанка прикрашає новий паспорт громадянина Бразилії. – Тетяна Салганік](#)

[Парламент Уельсу визнав Голодомор геноцидом українського народу. – Марина Конопльова](#)

[«Вірус російської пропаганди вбиває»: у Берліні активісти провели протестну акцію. – «Укрінформ»](#)

[Двох кримчан оштрафували за те, що слухали пісню «Доброго вечора, ми з України»](#)

Загальні питання

Від уряду вимагають включити культуру в програму фінансування ЄС з відбудови України. – Марія Кабацій

Від Кабінету міністрів вимагають включити галузь культури та креативних індустрій до оголошеної Європейським Союзом чотирирічної програми підтримки відновлення, відбудови та модернізації України. Її схвалив Європарламент 17 жовтня. Запропонований ЄС Фонд допомоги Україні передбачає реалізацію нового інструменту під назвою Ukraine Facility. За допомогою нього Україні протягом 2024–2027 років виділять 50 млрд євро у вигляді грантів та позик на відновлення. Протягом липня–жовтня український уряд працює над концепцією Ukraine Plan. Це план, який обґрунтує, куди та на які саме цілі спрямують європейське фінансування. Представники сектору культури та креативних індустрій підготували звернення до прем'єр-міністра Д. Шмигала, в якому вимагають включити рекомендації щодо підтримки галузі в програму фінансування від ЄС. В листі, зокрема, йдеться, що МКІП надсилав Мінекономіки відповідні пропозиції, але їх проігнорували. Через це прем'єра просять доручити затвердити в Уряді склад робочих груп, що доопрацюють пропозиції та зможуть подати їх Мінекономіки. Серед пріоритетів автори листа пропонують такі: підтримка культурної спадщини під час війни; збереження доступу до культури на рівні громад; доступ до сучасного україномовного культурного продукту (для ветеранів війни, українських біженців); розвиток існуючих культурних інституцій – Українського культурного фонду, Українського інституту книги, Українського інституту; важливі реформи на зразок: реформа системи управління та охорони культурної спадщини; реформа системи закладів культури національного та місцевого рівня; реформа фінансування системи забезпечення населення культурними послугами тощо. Підписи під зверненням можна залишити 25–27 жовтня. Наразі серед інших документів вже підписали: культурна менеджерка Ю. Федів, культурний антрополог М. Скиба, культурна менеджерка, ексзаступниця міністра культури Г. Григоренко, головна режисерка Київського академічного театру драми і комедії на лівому березі Дніпра Т. Трунова, експертка УКФ, докторка філософських наук Н. Кривда та ін. Бізнес-консультант та виконавчий директор агенції економічного розвитку PPV Knowledge Networks В. Воробей у вересні наголошував, що «розробка цього Ukraine Plan покрита мороком» і «сторінки з інформацією про процес немає». Тоді ж він порадив готувати пропозиції публічно. На початку жовтня відповідальний за розробку концепції перший заступник міністра економіки О. Соболев оголосив, що громадські організації теж зможуть доєднатися до обговорення плану. Після цього представники сектору культури та креативних індустрій підготували пропозиції і розробили проєкт документу, який враховує напрями, що найбільше потребують фінансування. Як розповіли учасники проєкту «Restoring Ukraine together», які долучилися до процесу, 19 жовтня відбулася зустріч представників Мінекономіки, Міністерства культури та інформаційної політики, сектору культури, а також представників громадянського суспільства. На ній якраз мали обговорювати концепцію плану. «Стало зрозумілим, що уряд не бачить культуру, мистецтво та креативні індустрії у плані Українського Фонду, а сама зустріч відбулася, очевидно, заради імітації

залучення всіх зацікавлених осіб до обговорення», – переконані у Restoring Ukraine together. «Ті, хто укладали згадану версію Плану України у своєму розумінні культури у кращому випадку перебувають на стадії біхевіоризму, а у гіршому просто за інерції продовжують більшовицький підхід, суспільство – то просто „людський матеріал”», – написав у своїй колонці на NV після зустрічі з Мінекономіки культурний антрополог, співзасновник ГО «Агенція культурних стратегій» М. Скиба. Джерело:

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/10/25/257207/>

Соловій назвала дурами співачок, які не їдуть на фронт виступати перед бійцями

У Харкові пройшов брифінг, присвячений обговоренню підтримки українських військових та зокрема мистецькому проєкту «Культурний десант». Участь у розмові взяли художній керівник харківського напрямку «Культурного десанту» О. Ремез та співачка Х. Соловій, яка долучилася до проєкту. Вони обговорювали важливість концертів на передовій за участі українських зірок. За словами Ремеза, такі виступи дають військовим можливість усвідомити свою важливість, а також – ненадовго відволіктися від війни. Журналіст запитав у Ремеза, як формується список артистів, які їдуть на передову, та поцікавився, чи були ті, хто відмовлявся. Художній керівник харківського напрямку «Культурного десанту» зазначив, що про випадки відмов більше знає їхній керівник Коля Серга. До того ж раніше Серга вже називав деякі імена публічно, зауважив Ремез, маючи на увазі інтерв'ю, де той згадав Тіну Кароль. Тоді своєю думкою вирішила поділитися Соловій. Не уточнюючи імен, вона назвала зірок, які відмовилися їхати на фронт, дурами. Вона спробувала пояснити свою думку тим, що нині в Україні спостерігає появу великої кількості перевзуванців та пристосуванців, перевзуванок та пристосуванок. «І всі вони дуже навчилися існувати в неіснуючій інфраструктурі українського шоубізу і розуміють, як легко можна впливати на аудиторію, як просто можна, ще вчора будучи бажаним артистом у росії, сьогодні записати низку пісень українською мовою чи переінакшити тексти українських поетів і примазатися до свідомого українства. І такі люди чомусь, маючи ще один важливий інструмент, маючи популярність, маючи авторитет та соціальний капітал, вони не їдуть на фронт, тому що вони дури», – завершила співачка. Докладніше:

<https://tabloid.espreso.tv/soloviy-nazvala-durami-spivachok-yaki-ne-idut-na-front-vistupati-pered-biytsyami>

Актор Андрій Ісаєнко з «Жіночого лікаря» виступив проти тотальної українізації: що він каже. – Ольга Паньків

А. Ісаєнко родом із Запоріжжя, тож більшу частину свого життя розмовляв російською мовою. Після народження доньки у 2017-му вирішив перейти на українську і виховувати так свою дитину. Однак, актор не бачить нічого поганого у тому, що донька знатиме мову ворога. Він зізнається, що спершу був за те, аби обмежити російську культуру повністю. Утім, згодом змінив свою думку, бо, вважає, що в росії, свого часу, були особистості, які все одно впливали на

світ, на світову драматургію, культуру. Тож Ісаєнко хотів би, аби його донька колись прочитала Чехова в оригіналі. Докладніше:

https://kino.24tv.ua/andriy-isayenko-proti-totalnoyi-ukrayinizatsiyi-shho-skazav-aktor_n2418698

російський репер програв суд щодо внесення його до «чорних списків» Мінкульту. – Володимир Пиріг

російський репер Моргенштерн програв суд проти Служби безпеки України і Міністерства культури та інформаційної політики. Він вимагав, щоб українська влада прибрала його прізвище з Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці України. Туди його ще у 2021 році внесло Міністерство культури на підставі звернення СБУ. Докладніше:

https://zaxid.net/morgenshtern_prograv_sud_shhodo_vnesennya_yogo_do_chornih_spiskiv_minkultu_n1573254

До роковин Голодомору

У Нью-Йорку вперше відбудеться виставка «Батьківська Хата. Homestead»

Під час акції зі вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні та подвигу українських захисників на Манхеттені у Нью-Йорку (США) 5 листопада діятиме виставка етнографічного проєкту «Батьківська Хата. Homestead», а також звучатиме музична програма за участі українських хористів і музикантів. Зауважується, що український проєкт «Батьківська Хата. Homestead» присвячено збереженню і популяризації української культури у США та в усьому світі. Крім того, він активно впливає на підтримку української спільноти в Америці та надає важливий внесок у розвиток української культурної спадщини. Головними цілями виставки є показати контраст між життям українців до Голодомору та жахливими подіями 1932–1933 років, а також встановити паралель з подіями, що відбуваються в сучасній Україні – війна проти російських окупантів, акцентує увагу команда проєкту. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3778770-u-nujorku-vperse-vidbudetsa-vistavka-batkivska-hata-homestead.html>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Студенти Донецького університету створили 20 анімаційних уроків із медіаграмотності

Студенти Донецького національного університету імені Василя Стуса створили 20 анімаційних уроків з медіаграмотності для шкіл. Їх презентували до Всеукраїнського тижня медіаграмотності, який стартував 23 жовтня. Це невеличкі ролики, в яких у доступній формі розповідається про актуальні питання медіаосвіти: фішинг, дискримінацію, сумнівну інформацію тощо. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3778633-studenti-doneckogo-universitetu-stvorili-20-animacijnih-urokiv-iz-mediagramotnosti.html>

Мовні питання

У Софії Київській презентували державну програму з популяризації української мови. – «Укрінформ»

Напередодні Дня української писемності та мови у Софії Київській МКІП презентувало державну програму з популяризації української мови, що триватиме до 2030 року. Т.в.о. міністра культури та інформаційної політики Р. Карандеєв зазначив, що у програмі виокремлено три ключові напрями. Зокрема, говорячи про публічну галузь, Карандеєв зауважив, що державні службовці та працівники органів місцевого самоврядування вже перейшли на українську мову в діловодстві та спілкуванні, українська мова також утвердилася у документообігу, «водночас ми пред'являємо вимоги щодо високого рівня володіння державною мовою». За його словами, інструментом у вдосконаленні володіння українською є запровадження державою відповідних мовних курсів. Другим аспектом програми є приватна галузь, включно з популяризацією української мови у середовищі «родинного та дружнього спілкування». Карандеєв зазначив, що для просування в цьому напрямі необхідно наповнити культурний простір національним українськомовним продуктом, зокрема фільмами та книгами. «Коли відбувається споживання українськомовного продукту, його обговорення також природно відбуватиметься українською. Сподіваємося, що до завершення програми основною мовою спілкування для 80% родин стане українська», – зауважив т.в.о. глави МКІП. Третім напрямом програми є популяризація української мови у середовищі бізнесу. Карандеєв зазначив, що одним із завдань держави є розробка термінології та створення відповідних словників для бізнесу. Також у межах заходу відбувся круглий стіл «Функціонування української мови як державної: проблеми імплементації та удосконалення законодавства» за участі представників МКІП, депутатів та громадськості. Докладніше:

https://risu.ua/u-sofiyi-kiyivskij-prezentuvali-derzhavnu-programu-z-populyarizaciyi-ukrayinskoyi-movi_n143439

Перехід на українську мову має бути виключно добровільним – експертка

«У питанні переходу людей на українську мову не може бути ніяких насильницьких дій і фраз „ви маєте“, „ви повинні перейти“. Бо ті регіони, які були окуповані, а потім деокуповані, або люди, які є на сьогодні ВПО, вони пережили багато трагічних подій, які змінили їх усередині майже повністю. Сьогодні заборона або нав'язування чогось для цих людей погіршує ситуацію. Українізація має бути, але вона має бути лагідною», – таке переконання висловила директор департаменту культурно-громадського розвитку Маріупольської міської ради Д. Трима під час круглого столу на тему «Українська мова – культурно-психологічна потреба народу в умовах зовнішньої агресії». Щодо уявлення, що населення східних регіонів більше спілкується російською мовою, вона зауважила, що і в інших регіонах України є ця проблема. У свою чергу заступник директора департаменту інформаційної політики та інформаційної безпеки МКІП О. Макобрій підкреслив, що від нас залежить, наскільки буде українська мова представлена у світі. За його словами, Міністерством здійснюється робота

щодо підготовки Державної цільової програми національно-культурного забезпечення розвитку і функціонування української мови до 2030 року. Програма знаходиться на рівні проєкту, є установлений порядок Кабміну для подальшого внесення на розгляд уряду. Програмою передбачено такі спеціальні проєкти, як «мовна деокупація» – це подолання наслідків лінгвоциду та заходи з відновлення функціонування державного мовлення на деокупованих територіях. На переконання заступника директора департаменту інформаційної політики та інформаційної безпеки МКІП, важливим є популяризація української мови – проведення інформаційних кампаній з промоцією мови як в Україні, так і в світі; популяризація української літератури; функціонування національної платформи з вивчення української мови на єдиному порталі. Іншим спецпроєктом програми є підвищення освітнього потенціалу – вдосконалення рівня володіння і викладання української мови педагогічними працівниками. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3778484-perehid-na-ukrainsku-movu-mae-buti-viklucno-dobrovilnim-ekspertka.html>

Потрібно формувати критичний обсяг україномовного розважального контенту – експерт

Ми маємо хороші зразки українських ігор, але дуже маленьку представленість України в сучасних комп'ютерних іграх, наголосив голова Центру політичних студій «Доктрина» Я. Божко під час круглого столу на тему: «Українська мова – культурно-психологічна потреба народу в умовах зовнішньої агресії». За його словами, росія зробила дуже багато, щоб її присутність в іграх була досить сильною. «Є купа комп'ютерних ігор, у яких росія присутня як фракція або навіть як ворог, але вона все одно присутня. Там є автомати Калашнікова, там є елементи російського культурного впливу», – зазначив голова Центру політичних студій «Доктрина». «Для того, щоб робити ефективні заходи з просування мови і культури, ми маємо поррахувати, яка структура проведення часу в Інтернеті в українського споживача. Якщо він 80% часу витрачає на розважальний контент, а лише 3% на освітній, то реально 80% зусиль потрібно направляти на розважальний контент», – акцентував експерт. На його переконання, потрібно працювати з молодшим поколінням. За його словами, це не означає створювати українську піонерію, а формувати той критичний обсяг україномовного розважального контенту, який дозволить відчувати, що українська мова в цій сфері є абсолютно самодостатня. Він додав, що треба зупинити рештки кенселінгу «суржику» та інших форматів нелітературної української мови в публічному просторі. «Якщо ми людину кенселимо і кажемо, що „суржик” це якась „сільська мова”, то будьмо готові, що людина після цього може перейти на російську, а не на літературну українську», – зауважив Божко. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3778485-potribno-formuvati-kriticnij-obsag-ukrainomovnogo-rozvezalnogo-kontentu-ekspert.html>

Благодійність. Меценатство

Художник Євген Равський продає акварелі, щоб купити дрони для ТрО.
– К.С.

Shum Art Gallery проводить онлайн-аукціон 29 акварелей Є. Равського, які він надав, щоб допомогти ТрО. Равський у 2022 році вступив до лав 103-ї окремої бригади територіальної оборони Збройних сил України. Тож усі отримані від аукціону кошти галерея та художник планують скерувати на допомогу саме їй. Ціль аукціону – 400 тисяч гривень. Докладніше:

https://zaxid.net/hudozhnik_yevgen_ravskiy_prodaye_akvareli_shhob_kupiti_droni_dlya_tro_n1573275

Конфлікт вичерпано: SHUMEI купив права на виконання пісні Мозгового за 100 грн і задонатив 50 тис. грн на ЗСУ

Українська продюсерка О. Мозгова днями звернула увагу на те, що співак О. Шумей, відомий як SHUMEI, не отримуючи дозволу виконав на концерті хіт її батька «Минає день, минає ніч». Авторські права на цю пісню М. Мозгового на вірші Ю. Рибчинського належать донці композитора. За кілька днів SHUMEI відреагував на ситуацію. Він подзвонив правовласниці, попросив вибачення та, як поділилася Мозгова, «сказав, що надалі буде уважніше і поважніше ставитися до будь-яких авторських прав». «Конфлікт вичерпано. Я дозволила з нашого боку виконання пісні, хоча зауважила, що вона для нього засклалася, але він має право на своє бачення. Офіційний дозвіл він буде мати за символічну суму 100 гривень. І він погодився на мою пропозицію посилено задонатити на потреби ЗСУ на рахунок мого фонду „Дякую”», – зазначила донька Мозгового. Артист перерахував 50 тис. грн. Як уточнила продюсерка, гроші підуть на прилад нічного бачення для хлопців з 137 ТрО, які біля Бахмуту. Докладніше:

<https://tabloid.espreso.tv/konflikt-vicherpano-shumei-kupiv-prava-na-vikonannya-pisni-mozgovogo-za-100-grn-i-zadonativ-50-tis-grn-na-zsu>

Театр

У Нацопері відбувся допрем'єрний показ вистави «Кіт у чоботях»

У Всесвітній день опери, 25 жовтня, Національна опера України провела допрем'єрний показ вистави «Кіт у чоботях», яку глядачі побачать 28 та 29 жовтня. Режисерка-постановниця – О. Тараненко. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3778569-u-nacoperi-vidbuvsadopremernij-pokaz-vistavi-kit-u-cobotah.html>

Харківський театр став переможцем грантової програми Німеччини

Харківський державний академічний український драматичний театр ім. Шевченка готується до нового проєкту: «Шевченко 2.0». Його реалізують завдяки перемозі в грантовій програмі «Стабілізаційний фонд культури та освіти 2023 Федерального міністерства закордонних справ Німеччини та Goethe-Institut». Загалом на грант було подано близько 550 заявок зі всієї України. Переможцями оголошено близько 60 проєктів. Театр ім. Шевченка став єдиним переможцем цієї програми з харківських державних і комунальних закладів. Музичну виставу створять у сучасній візуальній та аудіальній естетиці за спеціально написаним лібрето. Окрім трупі Харківського театру ім. Шевченка, до

складу постановчої групи також увійдуть незалежні митці з Харкова та Києва: драматург Д. Терновий, автор поетичної адаптації Б. Гриньов, режисер О. Ковшун, художник К. Пономарьов, виконавець головної ролі – співак EL Kravchuk. Прем'єра має відбутися до завершення сезону 2023/2024. Джерело:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3778809-harkivskij-teatr-stav-peremozcem-grantovoi-programi-nimeccini.html>

Харківський театр «Нафта» готує сюрреалістичну виставу про Салтівку.
– Оксана Заблоцька

Незалежний театр «Нафта» у Харкові готує на 6 та 7 листопада прем'єру сюрреалістичної вистави-концерту «Веселка на Салтівці», що стосуватиметься повномасштабної війни. Засновник театру, режисер та єдиний актор вистави А. Вусик пояснює, що жанром обрали трагікомедію, бо «іронія дозволяє полегшити прийняття болючого теперішнього та уявити майбутнє». Докладніше:

<https://suspilne.media/602023-harkivskij-teatr-nafta-gotue-surrealisticnu-vistavu-pro-saltivku/>

Музика

«Екстракт найпопулярніших номерів». – Д.Ц.

Львівська філармонія запрошує 31 жовтня на концертне виконання опери «Кармен» Жоржа Бізе у виконанні симфонічного оркестру Львівської філармонії, камерного хору Gloria та солістів – А. Шумаріної, Л. Нікітчук, Р. Трохимуки та В. Шинкаренка. Шедевр французького композитора прозвучить під орудою В. Сивохіпа. Про виконання партії Кармен розповідає Л. Нікітчук. Докладніше:

https://zaxid.net/ekstrakt_naypopulyarnishih_nomeriv_n1573271

Як створювати музику для ігор, кіно, реклами і заробляти на цьому

Онлайн-школа Skvot запускає великий курс «Комерційний аудіопродакшн». Старт – 31 жовтня. Докладніше про умови участі:

<https://slukh.media/news/skvot-music-course/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Польський кінофестиваль «Ukraina!» оголосив переможців. Хто отримав відзнаки

На офіційній церемонії по завершенню восьмого кінофестивалю Ukraina! Festiwal Filmowy, 24 жовтня, оголошено переможців. Гран-прі отримав художній фільм «Ля Палісіада» Ф. Сотниченка. Також відзнаку за операторську роботу в категорії «Художній фільм» отримав оператор «Ля Палісіади» В. Усик. У номінації «Найкращий документальний фільм» нагороджено стрічку «Звідки куди» польського режисера Мачека Хамели, події якої розгортаються на початку повномасштабного вторгнення під час евакуації цивільного населення. Крім того, «Звідки куди» отримав нагороду «Вибір глядачів» у категорії документальних фільмів. Художнім фаворитом публіки стала комедійна драма «Люксембург, Люксембург» А. Лукіча. Докладніше про повний список переможців фестивалю:

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/10/25/257213/>

Директорка кінофестивалю «Ukraina!»: Це було свято українського кіно у Варшаві

Захід коментує директорка кінофестивалю Ukraina! Беата Беронська-Лях. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3778618-direktorka-kinofestivalu-ukraina-ce-bulo-svato-ukrainskogo-kino-u-varsavi.html>

Травмоване дитинство, заборонене кохання й незламні харків'яни. На «Молодості» триває повнометражний конкурс. – Дмитро Десятерик

У Києві триває 52-й міжнародний кінофестиваль «Молодість». Докладніше про четвертий його день:

<https://detector.media/kritika/article/218523/2023-10-25-travmovane-dytynstvo-zaboronene-kokhannya-y-nezlamni-kharkiviany-na-molodosti-tryvaie-povnometrazhnyy-konkurs/>

22 листопада, Будинок кіно – фестиваль Smile, Ukrainian! Дубль № 8

22 та 25 листопада в червоній залі Будинку кіно проходитиме фестиваль Smile, Ukrainian! Дубль № 8. Організатор події – осередок «Кіноспільнота». У програмі – 6 короткометражних комедій від українських режисерів. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/budynok-kino-smile-ukrainian-dubl-8/>

Українську стрічку «Я бачу їхній розквіт» номінували на Німецьку премію короткометражного кіно

Українська стрічка «Я бачу їхній розквіт» режисера М. Гібаленка потрапила у 20-ку номінантів Німецької премії короткометражного кіно, яку оголосила міністерка культури та медіа Клаудія Рот, експертне журі обирало їх з 221 заявки. Короткометражку було створено за підтримки Мюнхенського університету телебачення та кіно. Вона розповідає історію українок Євгенії та Нати, які втекли до Мюнхена через війну і тепер не можуть дійти згоди, чи варто їм починати тут нове життя. Церемонія нагородження відбудеться 23 листопада в Гамбурзі, переможець отримає понад 15 тисяч євро нагороди. Докладніше:

<https://espresso.tv/ukrainsku-strichku-ya-bachu-ikhniy-rozkvit-nominuvali-na-nimetsku-premiyu-korotkometrazhnogo-kino>

Фільм «Довбуш» показали у військових частинах Нацгвардії та ЗСУ на Київщині та Львівщині

У межах Національного туру «Кіно заради Перемоги!» відбулося 4 покази фільму «Довбуш» О. Саніна у військових частинах Нацгвардії та ЗСУ у Київській та Львівській областях. Докладніше:

<https://espresso.tv/film-dovbush-pokazali-u-viyskovikh-chastinakh-natsgvardii-ta-zsu-na-kiivshchini-ta-lvivshchini>

У Києві презентували документальний фільм «Гра в сліпоту»

«Гра в сліпоту» – це документальний телефільм з ігровим короткометражним доповненням, що має на меті популяризацію паралімпійського духу та історій спортсменів з інвалідністю, відновлення і зміцнення їхньої віри в себе.

«Головна мета цього фільму дуже проста. Ми хочемо розповідати прості людські історії про тих, чиє життя змінив спорт. Це історії про учасників паралімпійського руху, професійних спортсменів, про ветеранів, які займаються спортом, про звичайних людей, які з тих чи інших причин мають інвалідність, і про те, як вони крокують по життю і завдяки спорту стають трішечки щасливішими», – зазначив режисер та продюсер картини Р. Батицький. Водночас режисерка стрічки А. Борисова розповіла, що насправді під одним проєктом, під однією назвою команда підготувала два фільми. Один – документальний, а інший зі сценарієм та акторами. Зазначається, що над проєктом працювала українсько-німецька кінокоманда. У авторів є амбітні плани показати роботу як мінімум на десяти міжнародних кінофестивалях. Також метою команди є те, щоб кіноробота потрапила на телебачення, а також її можна було переглянути у вільному доступі, «щоб якомога більше українців, у тому числі й з інвалідністю, побачили це кіно, і воно дало їм поштовх до пошуків і створення нових можливостей». Попередньо українські глядачі зможуть переглянути фільм після його виходу 13 листопада на Всесвітній день незрячих. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3778473-u-kievi-prezentuvali-dokumentalniy-film-gra-v-slipotu.html>

Режисери фільму «Фотофобія» розповіли, чому для сюжету обрали історію 12-річного хлопця. – Євгенія Луценко

Фільм «Фотофобія» знято в словацько-чесько-українській копродукції. Стрічка розповідає про 12-річного хлопця, який з родиною живе на станції харківського метро, ховаючись від війни. Режисери картини Іван Остроховський та Павол Пекарчик в ефірі програми «Культура на часі» розповіли, чому обрали дитину головним героєм стрічки. Докладніше:

<https://suspilne.media/601841-reziseri-filmu-fotofobia-rozpovili-comu-dla-suzetu-obrali-istoriu-12-ricnogo-hlopca/>

Просвітництво

Стартував спецпроєкт «Коріння»: Саніна розповіла про традицію Київщини – бортництво

За ініціативи Міністерства культури та інформаційної політики стартував спецпроєкт «Коріння», який розповідає про нашу нематеріальну спадщину. Він дозволяє дізнатися про українські традиції від людей, які мають генетичне коріння в регіонах, де ці традиції живуть. Українська співачка, фронтвумен українського гурту The Hardkiss Ю. Саніна розповіла про традицію Київщини – бортництво. Докладніше:

<https://espresso.tv/startuvav-spetsproekt-korinnya-sanina-rozpovila-pro-traditsiyu-kiivshchini-bortnitstvo>

Література. Книговидання

У Торонто відбудеться поетичний захід, присвячений Вікторії Амеліній
29 жовтня в галереї Канадсько-української мистецької фундації у Торонто пройде культурний захід «Уламки мови, схожі на поезію», присвячений заги-

блій внаслідок удару рф по Краматорську письменниці В. Амеліній. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/u-toronto-vidbudetsya-poetichniy-zakhid-prisvyacheniy-viktorii-ameliniy>

Іздрік, Любка, Крук та інші: хто презентуватиме книжки на поетичних читаннях Meridian Odesa. – Дарія Подвишенна

3–5 листопада в Одесі відбудуться Поетичні читання Meridian Odesa від літературної корпорації Meridian Czernowitz. У програмі – 24 літературні події, в яких братимуть участь українські літератори та культурні діячі. Серед них: С. Жадан, І. Цілик, І. Померанцев та ін. Окрім дискусій та публічних інтерв'ю, запрошені автори презентуватимуть свої книжки. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/meridian-odesa-poetry-festival/>

Музейна справа

Життєписи, світлини та меморіальні розділи: запрацював віртуальний музей української діаспори. – Дарія Подвишенна

Музей української діаспори запустив віртуальний простір, де знаходитиметься оцифрована колекція закладу та його партнерів з України і з закордону. Віртуальний музей створили, аби поширювати знання про історію та культурні надбання українців у світі, діяльність українських інституцій та видатних особистостей українського походження, а також публікувати наукові та науково-просвітницькі матеріали з діаспорознавства. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/museum-ukrainian-diaspora-web-collection/>

Марія Примаченко як носійка середньополіського діалекту: в Нью-Йорку говоритимуть про творчість української мисткині. – Поліна Горlach

В Українському музеї Нью-Йорка 28 жовтня в межах виставки робіт художниці М. Примаченко відбудеться серія заходів, присвячених українській культурі та мові. Про це розповіла очільниця волонтерського проєкту «Р.І.Д.» І. Світляр, яка виступить з лекцією про середньополіський діалект у підписах до картин мисткині. Докладніше:

<https://suspilne.media/601769-maria-primacenko-ak-nosijka-serednopoliskogo-dialektu-u-nu-jorku-govoritimut-pro-tvorcist-ukrainskoi-mistkini/>

Охорона культурної спадщини

Тероборона створила цивільно-воєнний підрозділ для обстеження культурних пам'яток в зоні бойових дій. – Анастасія Большакова

В Україні створено експериментальний підрозділ з охорони культурної спадщини, який складатиметься з військових і цивільних, повідомляє пресслужба Сил територіальної оборони ЗСУ. Він працюватиме в зоні бойових дій та в сірій зоні, щоб фіксувати пошкодження об'єктів культурної спадщини. Підпорядковуватиметься Командуванню Сил територіальної оборони ЗСУ. Робота підрозділу допоможе виконувати Гаазьку конвенцію про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту. Суть експерименту полягає в тому, щоб залучати фахівців до охорони, збереження та оцінки пошкоджень об'єктів

культурної спадщини, що перебувають у зоні відповідальності військових. Адже наразі музейники, археологи, культурологи не мають туди доступу. А ті фахівці, що вже служать у ЗСУ, не мають таких повноважень. До підрозділу вже долучилися фахівці зі сфери культури, здатні ефективно оцінити пошкодження, здійснити першочергові заходи, необхідні для збереження пам'яток і цінностей та організувати евакуацію. Один з таких фахівців – директор Музею Майдану, координатор Штабу порятунку культурної спадщини І. Пошивайло – прокоментував важливість створення цього підрозділу: «Одна з функцій – збір доказової бази для Міжнародного кримінального суду. Повинна існувати співпраця військових з представниками закладів культури у тих речах, які актуальні для них». За його словами, ініціатива відкриє доступ у сіру зону для цивільних, які пройшли усе необхідне навчання: тренінги з тактичної медицини, вогневу підготовку. Подібні підрозділи успішно існують у багатьох європейських арміях європейських країн, додає директор Музею Майдану: «Є такі підрозділи і в НАТО. Називаються CPP (culture property protection). У Франції цей підрозділ функціонує і в мирний час. Разом з музейними працівниками вони розробляють плани швидкого реагування у надзвичайних ситуаціях. В разі участі в бойових діях вони документують і самі події, і фіксують історію. Вживають усіх можливих заходів щоб її зберегти». Створення такої ініціативи Тероборони привітали фахівці Heritage Monitoring Lab – групи дослідників, архітекторів, істориків та мистецтвознавців, які досліджують злочини проти спадщини під час російсько-української війни. Станом на жовтень їхні представники змогли обстежити 769 об'єктів у 11 областях. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/10/25/257219/>

Після повернення «Скіфського золота» до України Мінкультури хоче організувати виставку артефактів. – Олександр Кравченко

Мінкультури завершує підготовку для того, щоб всі культурні цінності, які складають колекцію «Скіфського золота», були повернені до України. Про це повідомив т.в.о. міністра культури та інформаційної політики Р. Карандєєв. «Ми б хотіли, аби виставка цих предметів відбулася, й українці могли побачити, про що йшлося протягом багатьох років і наскільки успішною є дипломатична робота різних установ», – зауважив він. Урядовець запевнив, що Україна з партнерами працює над поверненням артефактів, які були викрадені росіянами. «З відкритих джерел ми маємо інформацію про переміщення окремих музейних предметів з українських музеїв до російських. Ми точно знаємо, що вони там. Інші предмети, на жаль, просто розграбовані», – наголосив т.в.о. міністра. Карандєєв нагадав, що й досі здійснюються заходи щодо повернення викрадених з України артефактів часів Другої світової війни. «Очевидно, що процес повернення культурних цінностей після завершення російсько-української війни буде тривалим», – підсумував очільник МКІП. Джерело:

https://lb.ua/culture/2023/10/26/581254_pislya_povernennya_skifskogo.html

Власник костелу XVII століття у Магерові не зміг через суд скасувати статус пам'ятки. – zaxid.net

Восьмий апеляційний адміністративний суд відмовився скасувати статус пам'ятки костелу Пресвятої Трійці XVII століття у селі Магерів на Львівщині. Власник будівлі С. Соболю, який у 2019 році купив її на аукціоні, намагався оскаржити цей статус, адже тепер без укладання охоронного договору він не може розпоряджатися своїм майном. Вперше Фонд держмайна виставив на продаж занедбані будівлі колишнього костелу ще у 2017 році. З того часу костел кілька разів намагалися продати під час аукціонів, однак на торги зі стартовою ціною більше мільйона гривень ніхто не подавався. У 2019 році Фонд держмайна таки продав костел на аукціоні за 30 тис. грн. Тоді будівлі загальною площею 565 м² придбав підприємець із Дніпра Соболю, який не зміг пояснити, як саме буде використовувати костел. Після проведення аукціону мешканка Магерова О. Кукурудза звернулася у департамент архітектури та містобудування Львівської ОДА з проханням внести костел до реєстру об'єктів культурної спадщини. 20 жовтня Львівська ОДА звернулася до Фонду держмайна з проханням призупинити процес приватизації магерівського костелу у зв'язку із зверненням Кукурудзи. «Костел не внесено до реєстру архітектурних пам'яток, бо в радянські часи його використовували як склад. Тут облаштували фабрику новорічних прикрас. Діяла філія львівського заводу „Полярон” – виготовляли деталі до танків», – розповідала Кукурудза. Після досліджень історії костелу в червні 2020 року голова Львівської ОДА підписав розпорядження, яким вніс його до Переліку об'єктів культурної спадщини, хоча ще в січні власник костелу Соболю зареєстрував за майном право власності. Через рік департамент архітектури та розвитку містобудування ЛОДА надіслав Соболю листа про укладання охоронного договору, без якого він не зможе виконувати у будівлі жодних робіт. Своєю чергою власник будівлі звернувся у суд, аби оскаржити внесення до переліку пам'яток занедбаного костелу. В суді він повідомив, що на момент продажу не було відомо, що будівля є пам'яткою, а крім костелу він ще й придбав низку прибудованих приміщень, які не містять ознак пам'ятки. Враховуючи обставини справи, 27 червня Львівський адміністративний адмінсуд в задоволенні позову, що стосувався скасування статусу пам'ятки, відмовив. 10 жовтня це рішення підтвердив Восьмий апеляційний адміністративний суд. Цю постанову ще можна оскаржити в касації. Зазначається, що приватизація пам'яток культурної спадщини в Україні заборонена. Тому після внесення костелу до переліку об'єктів культурної спадщини, аукціон з продажу мали скасувати, а покупцю – повернути гроші. Докладніше:

https://risu.ua/vlasnik-kostelu-xvii-stolittya-u-magerovi-ne-zmig-cherez-sud-skasuvati-status-pamyatki_n143422

У Києві знищили радянське мозаїчне панно – подробиці. – Ропасва Жанна

На Березняках на будівлі дитячої поліклініки № 1 знищено радянське мозаїчне панно, повідомила депутатка Є. Кулеба. Воно датувалося 1960-ми ро-

ками й було виконано у техніці глазурованої плитки. Згодом панно закрили утепленням, а через деякий час намалювали мурал. Докладніше:

<https://bit.ua/2023/10/u-kyievi-znyshhyly-radyanske-mozayichne-panno-podrobytsi/>

Археолог: Вилучені в Іспанії «скіфські» пекторалі – підrobка, інші предмети треба досліджувати

Вилучені правоохоронцями в Іспанії «скіфські» пекторалі є підrobкою, виготовленою для продажу колекціонерам, інші предмети потребують дослідження, ймовірно серед них таки є артефакти з курганів. Таку думку висловив старший науковий співробітник відділу археології Харківського історичного музею ім. Сумцова Л. Бабенко. Він зауважив, що кілька предметів, які є на фотографіях, оприлюднених СБУ, є тими ж речами, що свого часу виставлялися в Києві приватним музеєм «Родовід». «Саме ці пекторалі колись експонувалися на виставках, і вже тоді фахівці відносилися до них дуже скептично. Тому що за стилістикою, за сюжетами вони доволі примітивні у виконанні, воно не вписується в те, що ми знаємо про автентичні предмети четвертого століття до нашої ери. Це не дуже вміла і з точки зору технічного, і з точки зору художнього виконання, і з точки зору знання нюансів предметів мистецтва цього часу підrobка. І вона пов'язана з тим, що в цей час з'явилося дуже багато колекціонерів, які мали гроші та створювали свої особисті колекції незаконним шляхом. Є попит на ці речі, то, звісно, відразу ж виникає і пропозиція. Ця пропозиція могла задовольнятися або підrobками, або ж пограбуванням скіфських пам'яток, бо, на жаль, цей процес також відбувався», – говорить Бабенко. Також він зазначає, що пектораль – у край рідкісна знахідка, яка може траплятися виключно у великих курганах. І лише дві пекторалі, велика і мала, були виявлені за 250 років розкопок на території України. Водночас археолог наголосив, що кожен із предметів, які виявили в Іспанії, потребує окремого дослідження щодо походження. «Щодо двох пекторалей і ще кількох предметів, то вони точно були на виставках у Києві. Але є там, зокрема, намисто з підвісками, які називають амфороподібними, то воно справляє враження справжнього предмета, оригінального», – вважає Бабенко. Археолог також наголосив, що навіть якщо йдеться про підrobки, питання законності їхнього вивезення це не знімає. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3778530-arheolog-viluceni-v-ispanii-skifski-pektoral-pidrobka-insi-predmeti-treba-doslidzuvati.html>

Релігія

СБУ: суд засудив настоятеля московського патріархату до 15 років тюрми за зраду. – Іванна Капустянська

Ще один агент ФСБ, який «зливав» ворогу дані про систему оборони Сумщини, отримав реальний термін ув'язнення. Настоятель церкви московського патріархату отримав 15 років ув'язнення, повідомляє Служба безпеки України. Докладніше:

https://lb.ua/society/2023/10/25/581176_sbu_sud_zasudiv_nastoyatelya.html

Зміни релігійних юрисдикцій

Мер Ірпеня анонсував перехід центрального храму громади до ПЦУ. – Олександр Кравченко

Центральний храм Ірпінської громади у Київській області, Свято-Троїцька церква, перейде до ПЦУ, повідомив мер Ірпеня О. Маркушин. Таке рішення ірпінці прийняли під час відкритих зборів. Маркушин уточнив, що перехід повністю завершиться після реєстрації нового статуту парафії у КОВА. Докладніше:

https://lb.ua/society/2023/10/25/581222_mer_irpenya_anonsuvav_perehid.htm

1

Підтримка України у світі

Українська писанка прикрашає новий паспорт громадянина Бразилії. – Тетяна Салганік

У паспорті громадянина Бразилії віднині є сторінка, прикрашена українськими писанками. Світлина бразильського документа у новому дизайні показала дружина українського посла у Бразилії А. Мельника – С. Мельник. «Буквально цими днями уряд Бразилії почав видачу паспортів нового зразка. На одній з її сторінок відтепер назавжди закарбовано нашу українську писанку», – зазначила дружина дипломата. Вона також зауважила, що до зображення головного українського символу Великодня у паспорті є припис: «Писанки – народний промісел українців». Мельник підкреслила, що у такий спосіб держава Бразилія з вдячністю визнає визначний незаперечний внесок українців у формування і збагачення унікальної культурної спадщини найбільшої країни на латиноамериканському континенті. Джерело:

<https://www.unn.com.ua/uk/news/2052497-ukrayinska-pisanka-vidteper-prikrashaye-noviy-pasport-gromadyanina-braziliyi>

Парламент Уельсу визнав Голодомор геноцидом українського народу. – Марина Конопльова

Парламент Уельсу 25 жовтня підтримав резолюцію про визнання Голодомору 1932–1933 років геноцидом українського народу. На сайті парламенту зазначається, що «Голодомор був заздалегідь спланованим злочином, вчиненим і очолюваним Сталіним та радянським урядом проти народу України». Докладніше:

<https://shotam.info/parlament-uelsu-vyznav-holodomor-henotsydom-ukrainskoho-narodu/>

«Вірус російської пропаганди вбиває»: у Берліні активісти провели протестну акцію. – «Укрінформ»

Протестна акція під гаслом «Вірус російської пропаганди вбиває» пройшла перед «російським домом» у Берліні, після чого активісти перемістилися до

будівлі Міністерства закордонних справ ФРН. «У серці Берліна причаїлася тиха загроза, яка захоплює наш розум і спотворює наше судження. Ця загроза ідеологічна – російський пропагандистський вірус. Ми сповнені рішучості врятувати Берлін від цієї загрози та захистити наші сім'ї, спільноти та цінності від того, щоб вони стали просто відлунням правди», – наголосили організатори зі Спілки молодих українців у німецькій столиці «Віче». Зазначається, що, незважаючи на санкції та неспростовні докази свого прямого зв'язку з російським урядом, «російський дім» у Берліні продовжує активну діяльність і безконтрольно поширює цей «токсичний вірус». Ба більше, гроші, які заробляє «російський дім» та інші російські інституції у Берліні, ідуть на підтримку війни, причому не тільки в Україні, але також у Сирії та інших «гарячих точках». «Жодного бізнесу з росією», «Зупиніть російську пропаганду», – скандували кілька десятків учасників акції, серед яких було чимало німців. Протестувальники влаштували своєрідний перформанс – до «російського дому» поліція пропустила кількох людей у масках і білих балахонах, схожих на костюми хімзахисту. Активісти з минулого року вимагають закриття в Берліні «російського дому». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/218551/2023-10-25-virus-rosiyskoi-propagandy-vbyvaie-u-berlini-aktyvisty-provely-protestnu-aktsiyu/>

Двох кримчан оштрафували за те, що слухали пісню «Доброго вечора, ми з України»

У тимчасово окупованому Криму суд призначив двом місцевим жителям штрафи за публічне прослуховування пісні «Доброго вечора, ми з України», повідомив уповноважений Верховної Ради з прав людини Д. Лубінець. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-crimea/3778451-dvoh-krimcan-ostrafuvali-za-te-so-sluhali-pisnu-dobrogo-vecora-mi-z-ukraini.html>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm